

Hernádiné Hámorszky Zsuzsanna

Beszéd, olvasás, írás

**1. osztályos munkafüzet
az Ábécéskönyvhöz**

Tizenharmadik, változatlan kiadás

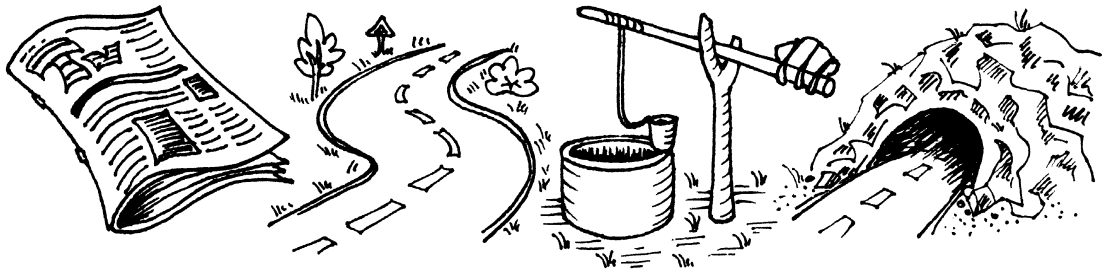
Mozaik Kiadó – Szeged, 2013

1. A) HÚZD ALÁ AZ **U** ÉS **Ú** BETŰKET!

U KUTYA   **U**GAT   **U**GRIK   **G**URUL **F**UT

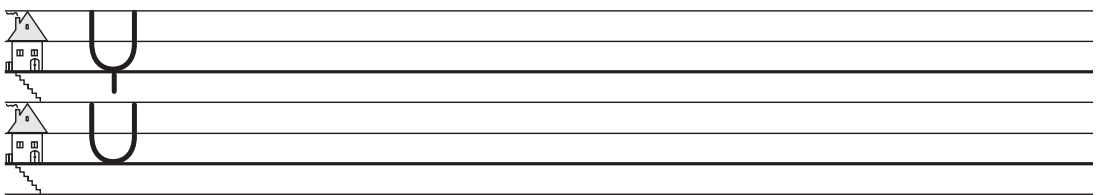
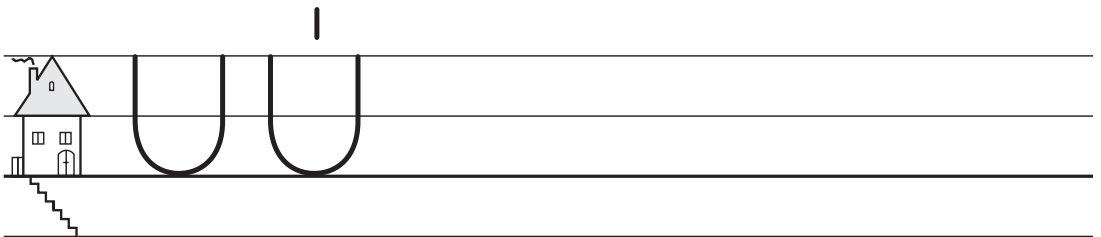
Ú ÚJSÁG   **Ú**T   **K**ÚT   **A**LAG**Ú**T

B) SZÓTAGOLD A KÉPEK NEVÉT!

2.

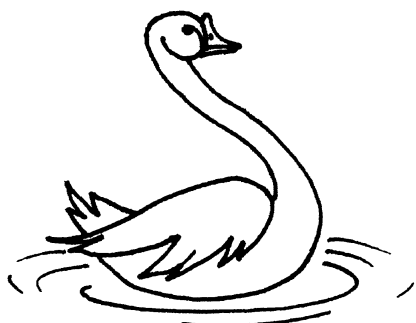
3. MONDD UTÁNAM!

ÚTON, **Ú**T**F**ÉLEN **Ú**R**F**IAK **U**GRÁLNAK.

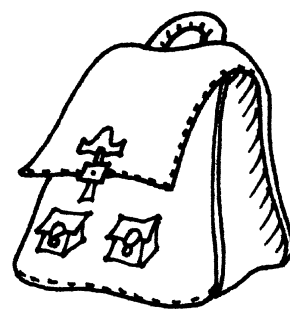

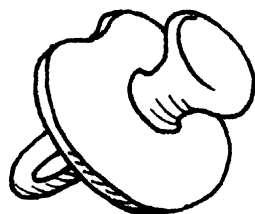
1. KÖSD ÖSSZE A KÉPET AZZAL A BETŰVEL, AMELY NEVÉNEK VÉGÉN TALÁLHATÓ!

A

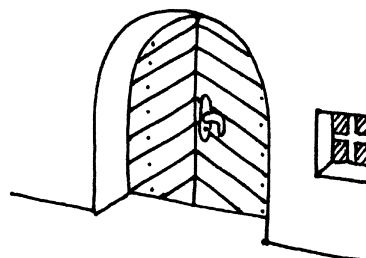
U

Ú

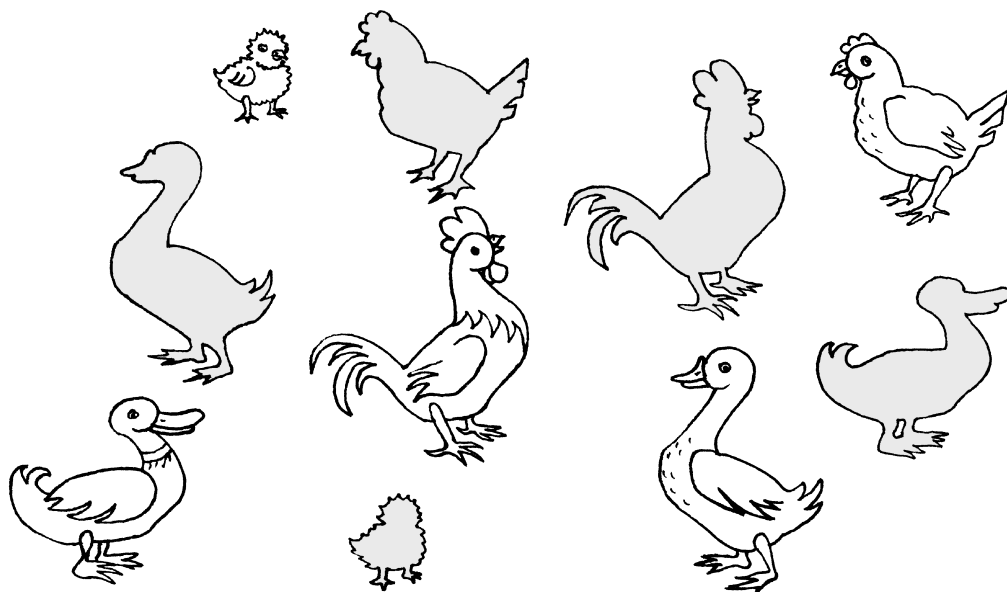
I

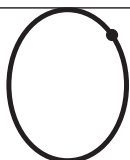
E

2. KÖSD ÖSSZE AZ ÁLLAT KÉPÉT ÁRNYKÉPÉVEL!

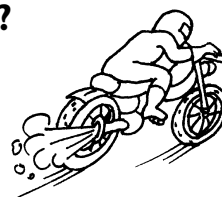
3. RAJZOLJ KACSATOJÁSOKAT! A PONTNÁL KEZDD!

1. A) HOL HALLOD A HANGJÁT A SZAVAKBAN?

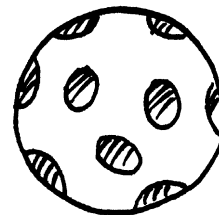
SZÍNEZD BE A HANGOT JELÖLŐ KÖRT!

☺☺-☺☺

☺☺-☺☺☺

☺☺☺-☺☺

B) ÍRD BE A SZAVAK HIÁNYZÓ MAGÁNHANGZÓIT!

B _ B _

B _ H _ C

L _ BD _

2. A) MONDD UTÁNAM!

TENTE, BABA, TENTE,
A SZEMEDET HUNYD BE,
ALUDJ, RINGÓ-BINGÓ
PICI RÓZSABIMBÓ.
ALSZIK AZ IBOLYA,
CSICSIJA, BUBUJA.

NÉPKÖLTÉS

B) HÚZD ALÁ A B BETŪKET!

3. TEGYÉL A ■ HELYÉRE BETŪKET ÚGY, HOGY ÉRTELMES SZAVAKAT KAPJ!

B _ R

S _ R

K _ R

T _ R

4. BAB

BABU

5. MÁSOLD LE A MONDATOT ÉS A SZAVAKAT!

MI TEREM A KERTBEN?

BAB BORSÓ UBORKA TÖK

6. ÍRD LE AZ ELLENKEZŐJÉT! ÍGY:

TANUL

NEM TANUL

ÉNEKEL

TEREM

BÁNTOTT

7. HÚZD ÁT A HIBÁSAN ÍRT B BETŰKET!

B B B B B B B B B B

**1. A) HALLGASSÁTOK MEG RÉSZLETEKBEN LÁZÁR ERVIN
MESÉJÉT! 1. RÉSZ**

Szurkos kezű királyfiak

Volt egyszer két király. Szomszédok voltak, a házukat egy léckerítés választotta el egymástól. Egy tavaszi napon Egyik király jókor reggel kiment a kertjébe, hogy megkapálja a sárgarépát. Ahogy kilépett az ajtón, abban a pillanatban lépett ki a szomszéd házból Másik király.

– Jó reggelt! – mondta barátságosan Egyik király.

– Adj' isten! – válaszolta ugyanolyan barátságosan Másik király.

Ilyen barátságosak voltak mindig, sohasem veszekedtek, pedig már elég régóta laktak egymás mellett. Olyannyira nem veszekedtek soha, hogy a negyedik házban lakó király még azt is kétségbe vonta, hogy igazán királyok.

B) BESZÉLJÉTEK MEG!

- Mi volt a nevük a barátságos királyoknak?**
- Hogyan viselkedtek?**
- Miért hitték róluk, hogy ők nem is királyok?**

A mese folytatását a következő órán hallhatjátok.

2. KERESD AZ **A** ÉS AZ **Á** KISBETŰS PÁRJÁT ÉS HÚZD ALÁ!

A   **APA**   **KAPA**   **SAPKA**   **VAJAS**

a   **apa**   **kapa**   **sapka**   **vajas**

Á   **ÁSÓ**   **SZÁZ**   **SZÁJAS**   **ZSÁKOS**

á   **ásó**   **száz**   **szájas**   **zsákos**

3. A) MONDD UTÁNAM! JELÖLD AZ **a** ÉS AZ **á** BETŰKET!

A papucson pók szalad,
Jankó rászól: nem szabad!
Felszalad a pók a falra,
Jankó nagyot nevet rajta.

Népköltés

B) MELYIK SZÓT TUDOD ELOLVASNI? TEGYÉL SZÍNES PONTOT FÖLÉ!

4. MI A KÜLÖNBSÉG AZ EGYMÁS ALÁ ÍRT SZAVAK KÖZÖTT?
KÖSD ÖSSZE A SZÓT A KÉPPEL!

kacsa

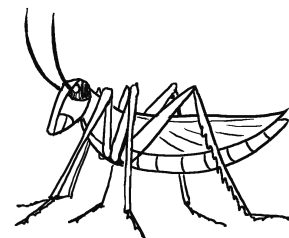
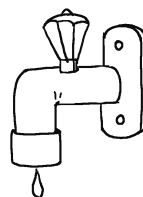
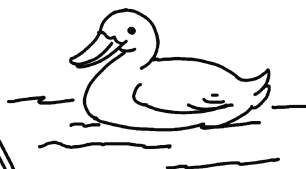
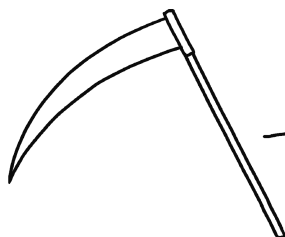
papi

csap

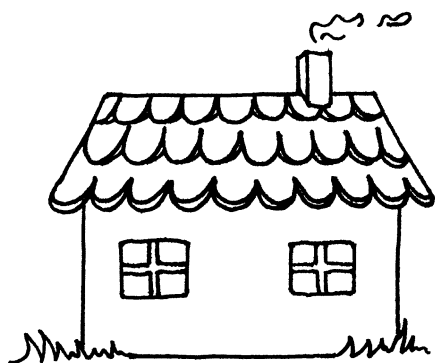
kasza

pipa

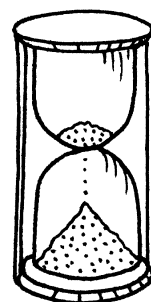
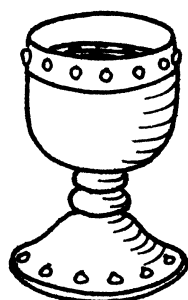
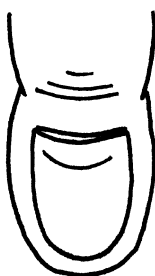
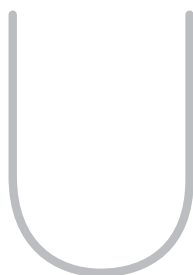
csáp

RAJZOLD LE, AMINEK A KÉPE HIÁNYZIK!

1. ÍRD ÁT A RAJZOKON AZ ALSÓ ÍVELÉST!

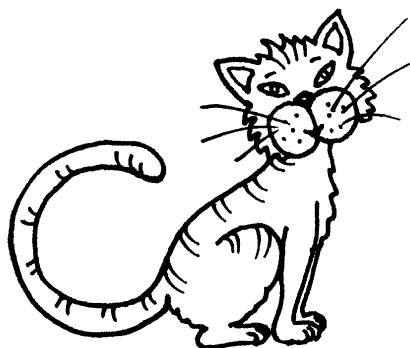
2.

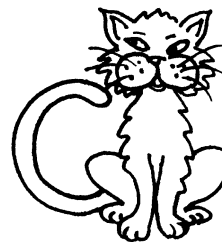
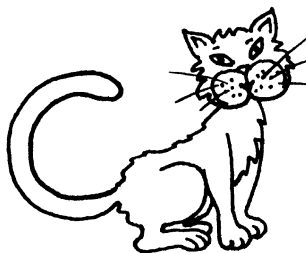
3. KARIKÁZD BE A MINTÁVAL EGYEZŐKET!

1. ÍRD ÁT A RAJZOKON A FÉLKÖRÍVEKET!

2.

3. KARIKÁZD BE A MINTÁVAL EGYEZŐKET!

TARTALOM

Utasítások jelekkel	3
ALAPOZÓ IDŐSZAK	
Kép és ritmikus sor kirakása pálcikákból, korongokból	4
Pontok összekötése	4
Azonosságok, különbségek a képeken	4
Hangok megkülönböztetése	5
Jelfunkció	5
Álló és ferde egyenesek rajzolása	5
Betűelem gyakorlása (álló és fekvő egyenesek); tájékozódás a vonalrendszerben	6
A kisebb és a nagyobb fogalma	6
Síkidomok rajzolása minta segítségével	6
Artikulációs gyakorlat	7
Írányok és arányok (rövid-hosszú; alacsony-magas) összehasonlítása	7
Különböző helyzetű vonalak fölismerése rajzon	7
Betűelem gyakorlása (ferde egyenesek)	8
Gyűjtőfogalom alá rendezés	8
A betű fölismerése, írása; szavak szótagolása	9
Útvonal követése: labirintus	9
Azonosságok, különbségek a képeken	9
E betű fölismerése, írása; szavak szótagolása	10
Tájékozódás sík lapon: a háztól jobbra/balra, fölötte/alatta	10
I, Í betű fölismerése, írása; szavak szótagolása	11
Betűelem gyakorlása (alsó ívelés)	11
U, Ú betű fölismerése, írása; szavak szótagolása	12
Artikulációs gyakorlat	12
Magánhangzók fölismerése a szavak végén	13
A látszati kép és az árnykép összevetése	13
Betűelem gyakorlása (ovális)	13
O, Ó betű fölismerése; szavak szótagolása és hangokra bontása	14
Artikulációs gyakorlat és beszédritmus fejlesztése	15
A nyomtatott és az írott betűalakok különbségének megfogalmazása	15
A nyomtatott O, Ó betűk fölismerése	15
Az O, Ó betű írása	15
É betű fölismerése, írása; szavak hangokra bontása; hang- és betű differenciálása (e, é)	16
Á betű fölismerése, írása; szavak hangokra bontása; hang- és betű differenciálása (a, á)	17
Ü, Ű betű fölismerése, írása; szavak szótagolása és hangokra bontása	18
Beszédritmus gyakorlása, a tanult betűk fölismerése	19
Szavak hangokra bontása; hangok és betűk azonosítása	19
Betűelem gyakorlása (félkörív)	19
Írányok megállapítása	19
Ö, Ő betű fölismerése, szavak szótagolása és hangokra bontása	20
Artikulációs gyakorlat	21
A nyomtatott és az írott betűalakok különbségének megfogalmazása	21
A nyomtatott Ö, Ő betűk fölismerése	21
Az Ö, Ő betűk írása	21

Betűelem gyakorlása (S kanyar)	21
A mássalhangzók hangutánzó képei	22
Hangok és betűk fölismerése az artikulációs gyakorlatban	23
Szavak hangokra bontása	23
Azonosságok és különbségek a képeken	23

A NYOMTATOTT NAGYBETŰK TANULÁSA

M betű; Rétest süt mamácska... (Népköltés)	24
L betű; Tarka lovat... (Népi mondóka)	26
A CS hang tanulása. Csepp, csepp, esőcsepp... (Népköltés)	29
H betű; H betűvel... (Részlet Végh György <i>Képtelen képes ABC</i> c. verséből)	30
T betű; Begurul hét sütőtök... (Sarkady Sándor <i>Hét tök meg egy tökfilkó</i> c. verse)	32
A GY hang tanulása. Ez a falu, ez itt Gyál! (Idézet Tamkó Sirató Károly <i>Gyál</i> c. verséből)	35
S betű; S betűvel... (Részlet Végh György <i>Képtelen képes ABC</i> c. verséből)	36
K betű; Kiülök a dombtetőre... (Részlet Petőfi <i>S. Itt van az ősz, itt van újra</i> c. verséből)	38
R betű; Óra, óra, falióra... (Népköltés)	40
A ZS hang tanulása. Zsip-zsup, kenderzsup... (Népi gyermekmondóka)	43
N betű; Lemenőben van a Nap... (Részlet Kányádi Sándor <i>Tisztás szélén mogyoró</i> c. verséből) ...	44
B betű; Tente, baba, tente... (Népköltés)	46
Az NY hang tanulása. Vége van a nyárnak... (Idézet Móra Ferenc <i>A cinege cipője</i> c. verséből)	48
Z betű; Z betűvel... (Részlet Végh György <i>Képtelen képes ABC</i> c. verséből)	49
G betű; Ettyem-pettyem... (<i>Kiszámoló</i> . Népköltés)	51
A TY hang tanulása. Volt egyszer egy ponty... (Idézet Tamkó Sirató Károly <i>Pinty és ponty</i> c. verséből)	53
V betű; V betűvel... (Részlet Végh György <i>Képtelen képes ABC</i> c. verséből)	54
D betű; Kihasadt a dió... (Részletek Pákolitz István <i>Dió</i> c. verséből)	56
SZ betű; Szőlő érik... (Részlet Csanádi Imre <i>Szüret</i> c. verséből)	58
P betű; Öregapám a pipából pipafüstöt szipákol (Népköltés)	60
C betű; Lánc, lánc, eszterlánc... (Népi gyermekjáték)	62
GY betű; Hegyre fut... (Részlet Kányádi Sándor <i>Gyalogúton</i> c. verséből)	64
A DZ hang tanulása	66
J betű; Héja, héja... (Népi gyermekmondóka)	67
CS betű; Kerekecske, gombocská... (Népi gyermekmondóka)	69
NY betű; Elvitte a nyarat is... (Részlet Kányádi Sándor <i>Tisztás szélén mogyoró</i> c. verséből)	71
A DZS hang tanulása	73
F betű; Férfiak fölé terül... (Cs. Nagy István <i>Találás</i> c. verse)	74
TY betű; TY betűvel... (Részlet Végh György <i>Képtelen képes ABC</i> c. verséből)	76
ZS betű; Duruzsol a tűz... (Kányádi Sándor <i>Duruzs-darázs</i> c. verse)	78
LY betű; Te kék folyó! (Jankovich Ferenc <i>Sió</i> c. verse)	80
Gólya, gólya, gilice... (Népköltés)	80
DZ betű; Ágadzik, bogadzik... (Találás kérdés. Népköltés)	82
X betű	84
DZS betű	85
Gyakorlás: DZ, DZS, X, Y, W	86

A NYOMTATOTT KISBETŰK TANULÁSA

A nyomtatott nagybetűkkel azonos alakú kisbetűk	87
Szurkos kezű királyfiak. Lázár Ervin meséje folytatásokban (1. rész)	88
Az a és az á betű. A papucson pók szalad... (Népköltés)	89
Lázár Ervin meséje (2. rész)	90
Az l és az ly betű. Azt nevezzük mi hiánynak... (Szabó T. Anna <i>Lyukrágó</i> c. verse)	91

Lázár Ervin meséje (3. rész)	92
A t és a ty betű. Pitty-potty... (Részlet Kányádi Sándor azonos című verséből)	93
Lázár Ervin meséje (4. rész)	94
Az r betű. Merre repülsz, barna bogár... (Részlet Kovács András Ferenc <i>Barna bogár</i> c. verséből)	95
Lázár Ervin meséje (5. rész)	96
Az e és az é betű. Éjjeli lepke... (Tóth Krisztina azonos c. verse)	97
Kerék Gyula - Kerék Pál... (Részlet Tamkó Sirató Károly <i>Kerékpár</i> c. verséből)	97
Lázár Ervin meséje (6. rész)	98
Az n és az ny betű. Anyu táskája és apu mély zsebe... (Részlet Dragan Lukic <i>Anyu táskája és apu zsebe</i> c. verséből)	99
Lázár Ervin meséje (7. rész)	100
A b betű. Hosszú lábú gólya bácsi... (Népköltés)	101
Lázár Ervin meséje (8. rész)	102
Az m betű. Hipp-hopp, itt vagyok... (Kányádi Sándor <i>Veréb</i> c. verse)	103
Lázár Ervin meséje (9. rész)	104
A g és a gy betű. Hogyha a hegy járni tudna... (Szalai Borbála azonos című verse)	105
Lázár Ervin meséje (10. rész)	106
Az f betű. Fú, fú, fú... (Népköltés)	107
Volt egy fakatona... (Részlet Kányádi Sándor <i>Faragott versike</i> c. szövegéből)	107
Lázár Ervin meséje (11. rész)	108
A d betű. Szentelen a darázs... (Varró Dániel <i>Darázs</i> c. verse)	109
A macskakölyök. (Lev Tolsztoj története. Fordította: Áprily Lajos)	110
A h betű. Hó! Hó! Hahó! (Kiss Dénes verse)	111
Feladatok az Ábécéskönyv szövegeinek földolgozásához	112

AZ ÍROTT BETŰK TANULÁSÁNAK ELŐKÉSZÍTÉSE; BETŰELEMELK

Kör	114
Kis horogvonalak és kapcsolásuk	115
Nagy horogvonalak és kapcsolásuk	116
Jobbra ívelés	117
Kis hurokvonalak és kapcsolásuk	118
Felső ívelések és kapcsolásuk	119
Alsó ívelések és kapcsolásuk	120
Félkörívek és kapcsolásuk	121
Alsó hurokvonalak és kapcsolásuk	122
Felső hurokvonalak és kapcsolásuk	123
Hullámvonalak	124
Horogvonalas kötőelem kapcsolása a tanult formákhoz	125

